

Α΄ Διεθνές Συνέδριο Κυθηραϊκών Μελετών

20-24 Σεπτεμβρίου 2000

Κύθηρα: Μύθος και Πραγματικότητα

ΕΛΕΝΗ Ε. ΛΕΟΝΤΣΙΝΗ

ΕΙΣΧΩΡΙΟΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ ΚΥΘΗΡΩΝ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΩΝ

ΔΙΟΡΓΑ ΚΑΤΗΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΤΟΜΟΣ ΤΡΙΤΟΣ

Κοινωνία – Οικονομία

ΑΝΑΤΥΧΟ

ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΗΜΟΥ ΚΥΘΗΡΩΝ

ΚΥΘΗΡΑ 2003

ΕΛΕΝΗ Γ. ΑΡΧΟΝΤΙΔΟΥ

ΕΥΧΩΡΙΟΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ ΚΥΘΙΩΝ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΥΘΙΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Με την ανυπόμονη αυτή, ουσιαστικά να αναλύσει το θεματικό πλαίσιο της Εγχωρίου ή επιχωρίου περιουσίας Κυθίων και Αντικυθίων αναφερόμενη σε τις οικονομικές και πολιτικές προεκλήψεις του. Το πλαίσιο της Εγχωρίου Περιουσίας Κυθίων και Αντικυθίων αποτελεί ιδιαίτερη και ιδιόμορφη περίπτωση κοινωνικής, διοίκησης και παρακινάει ενδιαφέρον όχι μόνο όσον αφορά στην εθνική οικονομία του νησιού, αλλά και όσον αφορά στη σημασία που παρουσιάζει για την πολιτική θεωρία να εφαρμοσμένο στην πράξη σύστημα διοίκησης και διαχείρισης της δημοκρατικής κοινωνίας των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης των Κυθίων και Αντικυθίων.¹ Η νομοθετική κατοχύρωση της Εγχωριας Περιουσίας των Κυθίων και Αντικυθίων κατά τη δεκαετία του '80 (Νόμος 1116/1984) παρουσιάζει, εκτός από ιστορικό και πολιτικό, όραση και οικονομικό ενδιαφέρον, μια και η διαχείριση της Εγχωρίου Περιουσίας αποτελεί αναπόσπαστο καθημερινό κομμάτι της πολιτικής ζωής των κατοίκων των νησιών. Συζητήσαμε, αποφύγαμε, και προβλήματά σχετικά με την Εγχώρια Περιουσία απασχολούν συνεχώς τους κατοίκους και τη διοίκηση των νησιών. Η ιδιαιτερότητα του καθεστώτος αυτού, οι ιδιόμορφες ιστορίες και ιστορίες κυλιόμενες συνθήκες της αρχικής δημιουργίας του και μιας οριστικής ανσφάλισής του από το κρατικό κράτος στην εποχή μας, καθώς και τα προβλήματα που δημιουργεί αλλά κυρίως χρειάζεται να επιλυθούν, προκαλούν τον ερευνητή για περαιτέρω αναγκαιότητα με αυτό

1. Η Ελένη Γ. Αρχοντίδου είναι Διδάκτωρ Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, έδωκε διδάσκουσα στα Πανεπιστήμια Αθηνών (Π.Δ. 40/8) και Θεσσαλονίκης.

2. Για τη μαρφή και τη περιγραφή της ιστορίας της αυτής κοινωνικής αρχής, βλ. Ν. ΗΛΙΟΥΔΑ, «Τρόποι και αποτελέσματα της διαμερίσεως του νησιού», μεθόδους για την ανάλυση της Διαμερίσεως του νησιού και την ανάλυση της Διαμερίσεως», σελ. 81. «Εγχώρια περιουσία Κυθίων και Αντικυθίων», σ. 111-157.

Το νομικό καθεστώς της Εγγλωβίου Παριουσίας, Κυθήρων και Αντικυθήρων παρουσιάζει ιστορικό ερευνητικό ενδιαφέρον και σχετίζεται με το θεωρητικό πλαίσιο της δημοκρατίας, των ελλείψεων και των όψεων που άπτονται του χάρου της ισότητας, φιλοσοφίας. Ερετήματα που τίθενται στην ανακοίνωση αυτή σχετίζονται με το όραμα και τις σχέσεις κρατικής εξουσίας και τοπικής αυτοδιοίκησης, των κρατών και της κοινότητας. Η ανακοίνωση αυτή χωρίζεται σε δύο μέρη. Στο πρώτο μέρος θα αναφερθώ στο ιστορικό πλαίσιο της Εγγλωβίας Παριουσίας των Κυθήρων και Αντικυθήρων, όπου θα γίνει αναφορά στις ιστορικές συγκυρίες που συνέβησαν στη δημιουργία αυτού του θεσμού κατά την περίοδο της Βρετανικής Προστασίας (1809/1815-1864), στη μερική συνέχιση του θεσμού αυτού, έπειτα από την έκδοση της Έπιταφίσεως με το κλέμμα Ελληνικού Κράτους (1864), και φυσικά στη νομοθετική επανεμφάνιση του καθεστώτος της Εγγλωβίας Ηερουσίας κατά τη δεκαετία του 1980 (Νόμος 1416/1984) υπό διαφορετική και ενισχυτική μορφή. Στο δεύτερο μέρος της εισήγησής μου θα αναφερθώ στις ισχυρές ιδέες και ο θεσμός της Εγγλωβίας Ηερουσίας υποβόλλει στο ενδιαφέρον και παρουσιάζει από θεωρητικής απόψεως, για την πολιτική και ήθη και φιλοσοφία και θα επιστημονικά μονοδικότητα του θεσμού αυτού στον Ελληνικό χώρο.

I.

Το Σύνταγμα των Ηνωμένων Κράτους των Ιονίων Νήσων του έτους 1817 είναι αυτό που αναγνωρίζεται για πρώτη φορά θεμελιώδη νομικά την Εγγλωβία Παριουσία, αφού όσον αφορά στην τοπική αυτοδιοίκηση των Νήσων ορίζει σε κάθε νησί «τοπική διοίκηση». Σύμφωνα με το Σύνταγμα αυτό, υπήρχε Γερουσία και Βουλή, στο Ηνωμένο Κράτος των Ιονίων Νήσων, στην πρωτεύουσά του άρχι: πολλές εξουσίες, υπερέχονταν στον Αρχιστράτη Lord alto ή commissioners ή Lord High Commissioners), ο οποίος εκπροσωπούσε και γίνετο το Βασίλειο, ασκώντας επ' ονόματί του την προστατευτική εξουσία και είχε το δικαίωμα της άσκησης ερευνητικής. Σύμφωνα με το άρθρο 1 του Α' κεφαλαίου του α' τμήματος: "Παρά την Γενική Κυβέρνηση του ηνωμένου Κράτους των Ιονίων νήσων, έσται εν εκάστη νήσῳ Τοπική Διοίκηση, υπαγόμενη υπό την εξουσίαν και και, διατάξαι, της εν ημετέρῳ Ιονίων Κυβερνήσεως". Σε κάθε νησί υπήρχε κατοικήσιμος (Resident) του Αρχιστράτη, ο οποίος μπορούσε να ήταν επήκοος Ιθαγενής, Βρετανός ή Ιόνιος. Επίσης σε κάθε νησί υπήρχε χωριστή τοπική κυβέρνηση, που την αποτελούσε το πενταμελές Επαρχιακό Συμβούλιο με επικεφαλής

των "Επαρχο" ή "Υπαρχο" (Καζαρετς), των οποίων επέλεγε η Γερουσία ανά τους κατοίκους των ίδιων ή άλλων νησιού, από τον διόριζε έπειτα από έγκριση των Αρμοστή, και ήταν ισοβαθμώς με το Γερουσιασκή. Οι ενέργειες του Επαρχο έπρεπε να έχουν την έγκριση των Τοποτηρητή. Τα άλλα όργανα της τοπικής αυτοδιοίκησης ήταν ο Γραμματέας, ο Πρωταγγελέας, ο Χειροσφίλας και ο Ταμίας, που τελούσαν υπό τις διαταγές του Επαρχο. Το Σύνταγμα του 1817 απορριφθηκε από το βουλέα της Μεγάλης Βρετανίας και μετά τη δημοσίευσή του έρχισε να εφαρμόζεται από την 1^η Ιανουαρίου του έτους 1818. Την επόμενη ημέρα η Συντακτική Συνέλευση μετανομάσθηκε σύμφωνα με το Σύνταγμα αυτό, σε Βουλή.

Συγκεκριμένα, το άρθρο 9 του γ' τμήματος του Α' Κεφαλαίου των Συντάγματος του Ηνωμένου Κράτους των Ιονίων Νήσων του έτους 1817, που αναφέρεται στο θέμα «*Εξουσία των Γερουσιών δια διοίκησης, και πώς ενεργούσαν*», ορίζει πως "τα καθήκοντα της διοργανικής διαχείρισης εκάστης νήσου διακρίνονται ως εξ' εής, α) Τα της Γεωργίας, Δημοσίας Παιδείσεως και παντός είδους Έγχαρτων Βιοεργασίας, β) Τα του Εμπορίου και της Ναυτιλίας, γ) Τα του Αγορασμού, δ) Τα της πολιτικής Αυτονομίας, και των Αγροτεγγών Κινησιμότητων, ε) Τα της Θρησκείας, Πόλεως και δημοσίας Οικονομίας".

Για να κατανοήσουμε όμως τις διαστάσεις του Συντάγματος του 1817 και ειδικότερα αυτή που ρυθμίζει τα της Έγχαρτων Περιουσίας που με, ενδιαφέρει στην προκειμένη περίπτωση, καθώς επίσης και την πολιτική του Βρετανικού Στέμματος, είναι ανάγκη να αναφερθούμε στα ιστορικά γεγονότα που προηγήθηκαν του Συντάγματος αυτού και της αναθέσεως της Προστασίας των Ιονίων Νήσων στη Βρετανική Διοίκηση. Όπως είναι γνωστό, με τη συνθήκη του Συντα Formio (17 Οκτωβρίου του 1797) μεταβλήθη το Ενετικό Κράτος και τα Ιόνια Νησιά περνούσαν στην κυριότητα των "Αγγλοκρατικών Γάλλων" (1797-1799). Κατά τη διάρκεια της Γαλλικής διοίκησης τα νησιά προσέλαβαν ένα νέο ελληνικό επαναστατικό ιδεολογίας και πολιτική, ηρωική, οι οποίες, σε συνδυασμό με την εισχώρηση στα Ιόνια Νησιά των ιδεών του Διαφωτισμού και των αρχών της Γαλλικής Επανάστασης, δημιούργησαν τη φρεσινότητα της νέας, ελληνικής επαναστατικής ιδεολογίας. Είναι αυτή η περίοδος κατά την οποία το αριστοκρατικό καθεστώς αντικαταστάθηκε, οι τίτλοι των ευγενών καταργήθηκαν, εκκλησιαστικά κτήματα διαμερίσθηκαν στο λαό της νησιών, ο υλοίος, γιόργας ο παθίνας στο χώρο της παιδείας, των αρχών της, ελευθερίας, της ισότητας και των δι-

ζωοφρόντων του ανθρώπου και του ελάτη που είχε δικαιηθεί η Γαλλική Ηπειρόπολις;¹

Κατόπιν τη διάρκεια της διοίκησης των Αρμοκρασιακών Γάλλων να τεβάζονται προσπάθειες ώστε τα Επιδόματα να προσεμοιωθούν στα κατασκευαστικά έργα του Συντάγματος του έτους 1795 της Γαλλίας, ώστε να υλοποιηθούν κατά κάποιον τρόπο διοικητική επαρχία της Γαλλίας. Στην πραγματικότητα, ο πλήθυσμός των νησιών της Ιονίου αντιλαμβάνεται το γεωγραφικό του χώρο ως ιδιαίτερη πολιτική ενότητα και με ιστορική προσέγγιση κατά την περίοδο της Ρωσοτουρκικής Ήρωισμίας (Επιδόματα Πολιτεία 1800-1807). Γενικά, τα, σε όλη αυτή την περίοδο και σε αυτήν που θα ακολουθήσει, επιχειρείται η στήριξη της διοίκησης των νησιών με οικονομιακές διαδικασίες, φαινόμενο και εργαλεία ευρωπαϊκή.

Κατόπιν την οκταετία της Ρωσοτουρκικής Ήρωισμίας έχουμε την εμφάνιση μιας σειράς αυθαιρετών εξαγέρσεων που λαμβάνουν χώρα στο Ιόνιο Νησιά. Είναι η ίδια περίοδος κατά την οποία ορισμένοι κορόλα αστά, μεριώς τα προνόμια των επανών, υφίσταται αυστηρή διοίκηση και επιμέρους τοιαύτη διοικήσεις των νησιών με πρόεδρο στη Δευτέρα τον Γενικό Γαιοκτήμονα Άγγελο Όμο, ο οποίος με ενόχηση του δέταξε τη σύνταξη Συντάγματος (έτος του 1799), το οποίο αποτελέσει το πρώτο σύνταγμα των νεοτέρων χρόνων στον ελληνικό χώρο, που είναι γνωστό ως Σύνταγμα του 1800 από το χρόνο της κύρωσης του, αλλά και ως "Βυζαντινό Σύνταγμα"². Όμως, η Επιδόματα Πολιτεία κυριεύεται από τους Αρμοκρασιακές Γάλλους το έτος 1807 και το Σύνταγμα αυτό μένει ανεκφρασμένο. Το 1815 το Επιδόματα γίνεται και πάλι ορισμένο κράτος, τίθενται υπό την Προστασία (Protection) της Μεγάλης Βρετανίας (Συνθήκη των Παρισίων, 5 Νοεμβρίου του 1815) και ορίζεται σε αυτό ως οριστικό, ανεκφρασμένος της Μεγάλης Βρετανίας ο Ουίλιαμ Μαίλφιντ, ο οποίος και προδίδει στη δημοσίευση του Συντάγματος του 1817, όπως αναβλεπόμενα από τη Συνθήκη. Είναι γνωστό ότι το Σύνταγμα του 1817 έχει κατά πόσον ακαταρτισμένο για την ανεξαρτητοποίηση και για την αποτυχία του να κατα-

1. Γ. Ν. Αθανασίου, *Ζητήματα ιστορίας ελληνικής ιστορίας και πολιτικής*, εκδ. Αφοί Τσιμόν, Αθήνα 1995, σ. 261 και Ο. Ν. Γουίλιαμς, *The Island of Sythos: A Social History, 1750-1832*, (Ο. Ν. Γουίλιαμς, University of East Anglia, 1981) National and Capodistria University of Athens, Faculty of Arts (National Library), Athens 1987, σ. 111 και.

2. Α. Δ. Σιδέρη, «Ελληνικό συνέταγμα προς της Γαλλικής Επιδόματα του 1795 Επιδόματα Πολιτεία, Το Πρωτόκολλο Κόστα, των Ιονίων Νήσων. Σύνταγμα εκδ. μελέτη Αλεξάνδρου Σιδέρη εκδ. Οίκος Μελέτη, Collection de l'Institut Français d'Athènes, Αθήνα 1961, σ. 175.

νοσητήρια, τα λυώζα ο στήμιτο για ισότητα και ελευθερία. Παράγεται, μερυστά στις μεταρρυθμίσεις των Γάλλων Απριλαριών, που τρυφώθηκαν και οι «άλλοι» ιδέες, που μετασυνήθησαν στον Ελλαδικό χώρο με το Διαφωτισμό, και γρήγορα μερυστά στο λαϊκό αίθριο για παροχή πολιτικής και οικονομικής, ελευθερίας, ισότητας και δικαιοσύνης, το Σύνταγμα αυτό φρονιάζει συντηρητικό.

Η συντηρητική, αυτή ιαυθύθυση των Συντάγματος του 1817 όμως είναι προγραμματική και χαράσσεται από τη βρετανική πολιτική βόσει σχεδίου που αφορά στην αλοκρίσηση, όπως αυτή διατείνονται, της οριλότητας στα νησιά. Η λογική που ακολουθείται τα άρθρα και οι διατάξεις του Συντάγματος διατείνονται στην προκήρυξη και Αρυστή Θωρά Μάιλανδ προς τους κατείκους των Ιονίων, όπου χαρακτηριζικά λέει: «Η Κυβέρνηση, της Α. Μεγαλειότητας απευθύνεται, απόταρους και βιαίας απεβολής. Η βόσει της κοινωνίας πρέπει να μάλνη ως έχει καθοριστή. Οι ανώτατοι, πόξιν, της κοινωνίας θα διατηρήσουν τα δικαιώματα των, των δε κατωτέρων τάξιν τα δικαιώματα θα προπτασθούν. Η Α. Εξοχότης ουδέποτε θα απομακρυνθεί από τον κανόνα τούτο, ουδέποτε για τη Βρετανική πολιτική. Θα ήτα βιασά για την Εξοχότητά της να υπενθυμίσει το είδος της κυβερνήσεως, όταρ επί μακροές αιώνας υπό την Ενοτική αριστοκρατική κοινωνία εβίβησε τον τρώχιλον του λαού των νήσαν τούτων, τρυμνίαν εξαελεξούσης τας κτίρες της και τηρητής των λαών εις αρόθριαν και δουλείαν. Δεσφόν θα ήτα επίσης δια την Α. Εξοχότητά της να κάρη λόγον περί των οαγών, αίτινες επιμελίσθηκαν το κληθέν Βαίανικό Σύνταγμα εις όλας σχεδόν τας νήσους τούτας. Το μόνον επί του οποίου θα είχαμεν να στηριχθώμεν θα ήτο το Σύνταγμα των 1803. Αλλά ποία τα αποτελέσματα του Συντάγματος τούτου; Είναι φανερό ότι το Σύνταγμα τούτο μακρυν των να ανταποκρίνεται εις τον σκοπόν δ' όν εδρησμένη, μετά 2 έτη από της εφαρμογής του ακολουθήη ότι είχαμεν να ανταποκρίνεται εις τον σκοπόν του, ωαν καίποτε αναγκαία η μεταρρυθμίσεις των, ήως εγένετο εις αποχήν, καθ' ην οι τόχαι των «όλκων» έρρασαν τον, αλθηνιμώς τούτους υπό την ευρωπαϊκήν κυριαρχίαν των αφενισσού της Γαλλίας».

Συντηρίζοντας, είναι δεσφόν να παρηγορήσεται ότι η Εγγύτης Περιοχής Κυθήρων και Αντικυθήρων βρωίεται στις διατάξεις ενός Συντάγματος που όριζε μια συγκεκριμένη κοστή ομοσπονδιακή, διαίτησης (Πνωμένο Κράτος των Ιονίων Νήσων) και που προσημείωσε να επάλυσε συγκεκριμένα προβλήματα των υπήρξαν υποέλασσε της αλμυρής, από το παλαιό καθεστώς, το νέο, που

προκλήθηκε με την έλευση των Αμερικανικών Γάλλων στα Φατάνησα, και στη συνέχεια κατά της Ρωσοαμερικανής Παρέυδο, η οποία έφερε ειδικότητα στα Κύθηρα οικονομολογική ανεπάρκεια και δημιουργία ανεργίας, έλλειψη ελευθερίας και διάδοση αλλαγής της παλαιών τάξεως πραγμάτων.

Η Βρετανική αυτοκρατορία, που υπέγραψε στην εξωτερική της πολιτική στην Ευρώπη τον 19ο αιώνα το λεγόμενο σύστημα της «παραπομπής των δυνάμεων» (*balance of power*) στην προστάθεια της να ικανοποιήσει τόσο τα αιτήματα των χωρών όσο και αυτά των ευγενών, υπέλεγε να δημιουργήσει ένα συνταγματικό καίμενο που συμβιβάζει τις επιθυμίες και τον δόλο πλεονών.

Χρειάζεται βεβαίως, να επισημανθεί ότι τα Συντάγματα που προσηγήθησαν του 1827, δηλαδή αυτά των ετών 1800, 1801 (αντιγράμματα) και 1813, καθώς και οι Καταστατικοί Χάρτες, περιέχουν εξίσου νομοτικές επιθυμίες, για την ταπεινή αυτοδιοίκηση δεν παρομοιάζουν όμως ήμερο νομικό ενδεχόμενο έναντι αφόρα στην Εγγύρια Περιουσία Κυθήρων και Αντικυθήρων, μια και ύστερα από την Ένωση της Επτανήσου με το Βασίλειο της Ελλάδας, νομική αρχή καθώς μόνο το Σύνταγμα του Ηνωμένου Ιονίου Κυβερνείας όπως φράσσεται και από τη νομολογία αριθμ. 6) (1897) του Τριβ. επί Αθηνών.

Στη συνέχεια, για να επιλέξουμε εν συντομία στο σημειών για νομισμό της ΕΠ. σύμφωνα με το άρθρο 84 του Ν. 1416/1984:

«Η Εγγύρια Περιουσία των νήσων Κυθήρων και Αντικυθήρων» αποτελεί δικαιοδοτική παρουσία των οργανισμών το οποίο αυτοδιοίκησης των Κυθήρων και Αντικυθήρων. Η παρουσία αυτή περιλαμβάνει:

α) Όλες τις εκτάσεις των νησιών είτε είναι κοινόχρηστες δομικές ή χωροαποβελτικές είτε αγροτικές ή αστικές ή άλλης κατηγορίας ακίνητα, και εάν ανήκουν σε ιδιώτες ή βάσει νόμων άλλων κτήσης κυριότητας στο δημόσιο, σε νομικά πρόσωπα ιδιωτικού ή δημόσιου δικαίου ή σε κατ' ιδίαν συντάξεις.

β) Την κινητή και ακίνητη περιουσία των τριών προσηγήμενων της Πανεργίας της Μερτυριότητας, της Αγίας Μόνης, και του Αγίου Ιωάννου και «εν κρημνών» και των ανήκοντων στους παρακαλειών και

γ) Τις νησίδες που βρίσκονται γύρω από τα Κύθηρα.

2. Η διαχείριση της παρουσίας, της προσηγήμενης παραγράφου ανήκει αποκλειστικά στην «Επικρατική Εγγύρια Περιουσία», που αποτελεί νομικό κράτιστο δημόσιο δικαίωμα με έδρα την Κοινότητα Κυθήρων και υπόκειται στην επιμέλεια του κράτους, όπως υπόκεινται και οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης του νησιού. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού

Επικοινωνιών, η διαχείριση της παραπάνω περιουσίας μπορεί να ανατεθεί σε ανεξάρτητο σύνδεσμο των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης των Κυθίων και Αντικυθίων.

3. Η επιτροπή, όσον αφορά τη διαχείριση της «εγχώριας περιουσίας», έχει, χωρίς εξαιρέση, όλες τις αρμοδιότητες, δικαιώματα και υποχρεώσεις που έχουν οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης, για τη διαχείριση της δημοτικής και κοινοτικής περιουσίας, καθώς και όλα τα δικαιώματα, δικαιότητες, και απώλειές που παρέχει η νομοθεσία στις οργανισμούς αυτούς. Έχει επίσης όλα τα μέσα έννομης προστασίας της «εγχώριας περιουσίας» που έχει το δημόσιο και οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης, για την προστασία των δημοσίων, δημοτικών και κοινοτικών περιουσιών.

II.

Τέλος, επισημαίνω στο δεύτερο μέρος της εισήγησης μου, θα ήθελα να επισημάνω ότι, μελλοντικά ο ρόλος της Εκτελεστικής της Εγκυρσίου Περιουσίας, όπως έχει σήμερα, είναι πρωτίτως, οικονομικός. Με την έννοια ότι οι αρμοδιότητες της αφορούν σε θέματα διαχείρισης της διακοινοτικής περιουσίας των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης των Κυθίων και Αντικυθίων, εντοπίζοντας το θεωρητικό πλαίσιο που τη προσδιορίζει αναφέρεται σε κοινοτικά, ατομικά και αποτελεί τμήμα του κοινωνικού δικαίου (οικονομική), όπου οι πολίτες ενεργά συμμετέχουν στην τοπική αντιπροσωπευτική διοίκηση και εργασία, όχι μόνο της Εκτελεστικής της Εγκυρσίου Περιουσίας στην προανακείμενη περιουσία, έχουν τη δυνατότητα να αποφασίζουν για θέματα που αφορούν στη διαχείριση της τοπικής διακοινοτικής τους περιουσίας καθώς και να διασφαλίζουν και να προστατεύουν την κοινή αυτή περιουσία με τόποι κατοικίας τους και διαμονής τους. Η διαχείριση της διακοινοτικής περιουσίας από ένα τοπικό φορέα που δεν υπόκειται στην άμεση έλεγχο της κεντρικής, κεντρικής, κρατικής διοίκησης συνεπάγεται ότι η οικονομική διαχείριση προσφέρει επιπλέον δυνατότητες παρέμβασης και παρεμβάσεις προς τα συσχετιστικά θέματα που αφορούν στη ζωή της τοπικής κοινωνίας. Κατ' αυτόν τον τρόπο, η τοπική κοινωνία έχει τη δυνατότητα να αποφασίζει για άμεσα θέματα που σχετίζονται με την καθημερινή ζωή του συνόλου της και να συμβάλλουν στη βελτίωση του βιωτικού και του ποιοτικού επιπέδου ζωής των μελών της, όπως για παράδειγμα συντήρηση μαθήσεων και αρχαιοτήτων, προστασία των αιώνων, καθαριότητα περιβάλλοντος και οικονομικό επίπεδο και πολλά άλλα. Στόχος μου, στην προανακείμενη χροιά της ανακοίνωσης μου αυτής, ήταν απλώς να επισημάνω τη μοναδικότητα του θεσμού της Εγκυρσίου Περιουσίας και τις ιδιαι

ταρες ιστορικές, συνθήκες δημοσιεύσεως της μελέτης και να τονίσω την ανάγκη περαιτέρω έρευνας του σημαντικού αυτού θέματος. Περαιτέρω θα ήθελα να σχολιάσω υπό των φως των σύγχρονων κοινωνικο-πολιτικών θεωριών το θέμα αυτόν που φρεναώνει τη στενή σχέση ανάμεσα στην επιστήμη και πολιτική και εξαεργάζει το πνεύμα των θεωρημένων του 18^{ου} και 19^{ου} αιώνα, αφού είδα ο ποσολισμός και ο ποσοθητισμός όσο ο φιλολευθερισμός, ο εθνικισμός και ο γερουκρατικός πρίσμις, ο καθένας με τον τρόπο του, τη σύλληψη των ιδεολογιών της ελευθερίας, της αλληλίας, και της κοινότητας βασικών εννοιών των φιλοσόφων και των θεωρητών τους.

Δεν υπάρχει αμφιβολία πως πολιτική και νομική επιστήμη συνδέονται στενά, αφού και οι δύο ασχολούνται με τη χρήση της εξουσιαστικής δύναμης της κοινωνίας. Ειδικότερα κατά παράδειγμα τρώπο είναι και οι δύο πηγές λειτουργιών: η μία από την άλλη. Ειδικότερα η νομική επιστήμη αναγκάζεται και επηρεάζεται από ιδέες που προέρχονται από την πολιτική επιστήμη και την πολιτική φιλοσοφία, ενώ και αυτές με τη σειρά τους διαμορφώνονται και επηρεάζονται από τα νομοθετικά εδάφη ή ακόμα στοχεύει στη διαμόρφωση της κοινωνικής συνείδησης και των συνηθισμένων δικαιομάτων. Η σύνδεση των νόμων με την κοινωνία είναι συνεπώς αυτονόητη και μπορεί να χρησιμοποιήσει το ακόλουθο παράδειγμα: με όρους και θεωρητικές αρχές της πολιτικής φιλοσοφίας, Πάρις Αρ. υποστήριξε λοιπόν να κριθεί με σύγχρονες κοινωνιολογικές θεωρίες το έργο του θεμελιού της αγγλικής πατριωτικής των Κετόρων. Αν λάβουμε το παράδειγμα του Charles Taylor που αναφέρεται πως η αυτανομία απαιτεί να αναγνωριστεί και να επιτευχθεί σ' ένα αλλότιο κοινό (Taylor, 1985) στο οποίο και ο ίδιος αναφέρει «κοινωνική θέση» ("social thesis"), όπου υπάρχει αυτανομία της κοινότητας και πρόθεση για το κοινό καλό, όπου η πολιτική νομιμότητα απαιτεί ευαισθησία σ' όλες τις σκέψεις της κοινωνίας, πράγμα που συνεπάγεται ότι όλα τα άτομα της κοινότητας αντιμετωπίζονται ως ίσα, τότε θα μπορούσαμε ίσως να ισχυριστούμε πως στις αρχές της 19^{ης} αιώνα στα Ελβετικά έγινε απόπειρα εκδημοκρατισμού της κοινωνίας με συνταγματικές ρυθμίσεις που εγγυόνταν κατά κάποιον τρόπο την κοινωνική ενότητα και παρείχαν υπερανάπτυξη στους κατοίκους των Ελβετικών, που συνιστούσαν μια εθνοτική και πνευματική κοινότητα πολιτική.

Βιβλιογραφία

- Asensio S. and De-Shalit A. (eds.), *Communitarianism and Individualism*, Oxford University Press, Oxford 1992.
- Berlin I., "Two Concepts of Liberty", στο *Four Essays on Liberty*, Oxford University Press, Oxford 1969, σ. 118-172.
- Γεωργιάδου, Κ., *Εκδόση συνταγματικού θέματος*, 7^η έκδ., εκδ. Αντ. Ν. Σάκουλου, Αθήνα-Κομοτηνή 1995.
- Δαμασκίου Ι. Δ., *Το Συνταγματικό Καθεστώς των Ιονίων Νήσων*, Αθήνα 1964.
- Duguit E., Moutier H., Bonard R., Berlin G., *Les Constitutions et les Principales Lois Politiques de la France*, 1^η έκδ., Paris 1952.
- Kymlicka W., *Liberalism, Community, and Culture*, Clarendon Press, Oxford 1989.
- Ο Ν. Γεντσίνις, *The Island of Kythera: A Social History, 1700-1863*, (Ph. D. Thesis, University of East Anglia, 1981) National and Capodestrian University of Athens, Faculty of Arts (S. Sargolios' Library), Athens 1987.
- Αποστολέρης, Γ. Ν., *Ζητήματα ναύσταθς ελληνικής ιστορίας και υπακόμης*, έκδ. Τεκλδης, Αθήνα 1995.
- MacIntyre A., *After Virtue*, 2nd ed., Duckworth, London 1983.
- "The Idea of an Educational Public", in G. Haydon (ed.), *Education and Values*, London: Institute of Education, University of London, London 1987, σ. 13-36.
- *Whose Justice? Which Rationality?*, Duckworth, London 1988.
- *Three Rival Versions of Moral Inquiry*, Duckworth, London 1990.
- *Dependent Rational Animals*, Duckworth, London 1999.
- MacIntyre S. and Swift A., *Liberals and Communitarians*, 2nd ed., Blackwell, Oxford 1996.
- Sandel M. (1982) *Liberalism and the Limits of Justice*, Cambridge University Press.
- *Justice, Liberalism and its Critics*, Blackwell, Oxford 1984.
- *American's Discontent*, Harvard University Press, Cambridge, Mass 1996.
- Taylor C., *Philosophy and the Human Sciences*, Cambridge, Cambridge University Press, Cambridge 1985.
- "Responsibility for Self", in A.O. Rorty (ed.), *The Identity of Persons*, University of California Press, 1976, σ. 281-299.
- "Atomism", in his *Philosophical Papers*, Cambridge University Press, Cambridge 1985, σ. 187-210.
- *Sources of the Self*, Cambridge University Press, Cambridge 1989.
- Πατριόπουλος Ι., *Πολιτική και συγκρότηση κράτους στο Ελληνικό Βασίλειο (1833-1840)*, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης,

- Αθήνα 1986.
- Pett, P., "The Freedom of the City: A Republican Ideal", *The Good Polity*, ed. A. Hamlin and P. Pettit, Oxford, Blackwell, 1989, σ. 41-58.
- Philpott W. W., *Origin and Growth of the Protectorate System*, M.A. Unpublished Thesis, University of Toronto, Toronto 1934.
- Σβώλος, Α., *Η συνταγματική ιστορία της Ελλάδας*, εκδ. Στοχαστής, Αθήνα 1972.
- Σιδέρη, Α. Δ., «Ελληνικά συντάγματα 1901 της Ελληνικής Ελευθερίας: Η Φοιτητική Πολιτεία. Το Ηνωμένο Κράτος των Ιονίων Νήσων», *Σύμφωνα με μήνην Αλεξάνδρου Σβώλου*, εκδ. Octave Merlet, 129 Collection de l'Institut Français d'Athènes, Αθήνα 1961.
- Σκολετσόνη Ι., *Μελέται επί των επιτακίων νόμων των Ιονίων Νήσων*, Τύπος Α. Κόνα και Π. Σάπτα, Αθήναι 1866.

ELLEN KROIVISINI

COMMON LAND AUTHORITY OF KYTHERA AND ANTIKYTHERA:
HISTORY AND POLITICS

ABSTRACT

In this paper I examine the theoretical framework of Kythera's and Antikythera's Common Land Authority and its historical, legal and political dimensions. The Common Land Authority was enacted by the British Administration of the Ionian Islands and was terminated after the union of the islands with the Greek State (1864). The reinstatement of the Common Land Authority in the islands of Kythera and Antikythera during the 1980's is not merely of historical and legal interest but also of immediate and direct, since it is part of the islands' everyday political life. The peculiarity of this regime, the particular historical and political circumstances of its reinstatement, as well as the problems it creates and also solves at the same time, call for further investigation and research. In addition, the legal framework of the Common Land Authority of the islands presents theoretical interest related to the theoretical framework of its creation and to issues concerning political philosophy and jurisprudence. Questions posed in this paper relate to the relation and the limits of state authority and local government, of state and community.